

TEch

Núm. 3. Setembre de 2003

Recursos d'informació en Ciència i Tecnologia

Servei de Biblioteques i Documentació
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

En aquest darrer número del TEch, a més de destacar la subscripció a ScienceDirect, el paquet de revistes electròniques d'Elsevier, trabareu informació de noves adquisicions com la base de dades especialitzada en química ChemVillage, i els nous llibres electrònics de Safari Tech Books Online. El Servei de Biblioteques agrairà rebre comentaris i reflexions sobre els continguts d'aquest nou TEch.

Més de 1700 revistes electròniques d'Elsevier disponibles a Bibliotècnica

El Servei de Biblioteques i Documentació ha subscrit, juntament amb el CBUC (Consorti de Biblioteques Universitàries de Catalunya), el paquet de revistes electròniques ScienceDirect, de l'editorial Elsevier.

Elsevier és una de les més prestigioses editorials científiques a nivell internacional, i a través de la seva plataforma ScienceDirect, ofereix accés a més de 1.700 revistes de les editorials Academic Press, Harcourt

Health Science i Elsevier.

Amb aquesta subscripció, les biblioteques de la UPC ofereixen a la comunitat universitària l'accés a les millors revistes científico-tècniques internacionals, ja que les revistes d'Elsevier tenen un gran prestigi entre la comunitat acadèmica d'arreu del món, i són les més citades pels investigadors espanyols: aproximadament un 50% de les cites incloses en els seus articles, provenen de revistes d'aquesta editorial.

ScienceDirect ofereix accés al text complet dels articles, en format PDF i HTML, des de l'any 1999 fins l'actualitat (en el cas de les revistes de l'editorial Academic Press, des de l'any 1996).

La plataforma ScienceDirect, a banda d'oferir accés al text complet dels articles, permet navegar per les seves referències, i incorpora un potent cercador (Scirus) que permet buscar en títols, paraules clau, resums, autors i text complet de tots els

articles publicats a ScienceDirect.

La llicència signada també permet utilitzar els articles d'aquesta plataforma per a incorporar-los a dossiers electrònics, espais de classe, etc.

La cobertura temàtica d'aquests títols és multidisciplinar, tot i que principalment s'orienten cap a la ciència, la tecnologia i la medicina.

Alguns títols representatius d'Elsevier a Bibliotècnica

<http://www.sciencedirect.com/science/journals>

Enginyeria electrònica i telecomunicacions

- International Journal of Electrical Power & Energy Systems
- Journal of Sound and Vibration
- Signal Processing: Image Communication

Enginyeria informàtica

- Computer Networks
- Computers & Graphics
- Journal of Systems & Software

Aeronàutica

- Aerospace Science & Technology
- Journal of Air Transport Management

Enginyeria civil

- Cement & Concrete Research
- Energy & Buildings

- International Journal of Rock Mechanics & Mining Sciences

Urbanisme

- Cities
- Progress in Planning

Arquitectura

- Building Science

Enginyeria dels materials

- Acta Materialia
- Biomaterials
- Mechanics of Materials
- Progress in Materials Science

Enginyeria química

- Chemical Engineering Journal
- Chemical Physics Letters

Energies

- Combustion and Flame

- International Journal of Heat and Mass Transfer

- Journal of Aerosol Science

Enginyeria mecànica

- Mechanism and Machine Theory
- International Journal of Plasticity

Física

- Annals of Physics
- Physics Letters

Economia i organització d'empreses

- Economics Letters
- International Business Review
- Journal of Macroeconomics

Matemàtiques i estadística

- Advances in Applied Mathematics
- European Journal of Operational Research

- Journal of Algorithms

Nàutica

- Ocean Engineering
- Marine Policy

Ciències de la visió

- Contact Lens and Anterior Eye
- Vision Research

Enginyeria agroalimentària

- Agricultural Systems
- European Journal of Agronomy

Medi ambient

- Conservation & Recycling
- Journal of Environmental Management

Desenvolupament sostenible

- Geoforum
- World Development

Bibliotècnica per matèries bibliotecnica.upc.es/acmat/

Recursos d'informació en Economia i Organització d'empreses

Bibliotècnica per matèries és l'apartat de la Biblioteca digital de la UPC on es presenten, per a cadascuna de les àrees o subàrees de docència i recerca de la UPC, els principals recursos d'informació disponibles, així com una relació dels bibliotecaris especialistes en cadascuna d'aquestes col·leccions.

Sota la matèria **Economia i Organització d'Empreses** es troben classificats els recursos electrònics d'informació de què disposen les biblioteques de la UPC relacionats amb el camp de l'economia, la gestió d'empreses i l'organització industrial.

La informació s'organitza de més general a més específica, de manera que depenent de les necessitats d'informació de cadascú i els seus coneixements previs de la matèria, es pugui trobar allò que s'ajusta més a les seves necessitats.

Així per exemple, si es cerquen recursos sobre economia, es pot seleccionar una matèria de 2n nivell: Macroeconomia, Microeconomia, Teoria econòmica, Economia regional... En aquesta darrera matèria de segon nivell estan indexats els recursos següents: 45 revistes, 6 recursos web d'interès i 2 directoris.

Si es volgués aprofundir més, per exemple en el camp de la Macroeconomia, es pot seleccionar alguna de les matèries que hi ha de 3r nivell: Finances, Comerç internacional, Política econòmica. Sota la matèria Macroeconomia hi ha indexats 34 revistes, 1 llibre digital i 3 recursos web, i sota Comerç internacional hi ha 95 revistes, 2 recursos web, 2 recursos de legislació, 2 organismes oficials... que ofereixen informació d'aquest camp específic.

A Bibliotècnica hi ha més de 600 revistes electròniques especialitzades en Economia i Organització d'empreses

Si el treball de recerca se centra per exemple en la Gestió de la qualitat, a l'apartat de Gestió i direcció es poden trobar llibres electrònics, revistes i recursos web que tracten la GQ juntament amb altres temes, però si en canvi se selecciona la matèria de 2n nivell Gestió de la qualitat, es troben 14 revistes, 6 llibres digitals, una base de dades... que donen informació

exclusivament d'aquest tema.

Per tal de trobar informació sobre una matèria que no apareix com a primer o segon nivell, és molt recomanable l'ús del cercador, que permet buscar termes a qualsevol part de les entrades per matèries.

Bases de dades:

D'entre les més de 19 bases de dades relacionades amb **Economia i Organització d'Empreses** accessibles des de Bibliotècnica destaca **Business Source Elite**, que dona accés al resum (*abstract*) de més de 1.500 títols de revistes i l'accés al text complet de revistes com: *Business Week*, *Forbes* i *Harvard Business Review*, etc.

També és important consultar la base de dades referencial **Econlit**, que conté més de 500.000 registres procedents de revistes, monografies i tesis doctorals.

Emerald és una altra base de dades especialitzada en temes de gestió i administració, i inclou el text complet de totes les revistes de l'editorial MCB. Actualment hi ha més de **42.000** articles de més de 100 revistes. Permet fullejar les revistes o fer cerques per paraula clau i ofereix molts

serveis de valor afegit, com els serveis d'alerta a la bústia de correu.

Totes les revistes estan indexades per les diferents submatèries d'**Economia i Organització d'Empreses**, especialment sota Gestió del coneixement, Marqueting i Recursos humans.

Revistes electròniques:

Sota l'encapçalament general d'**Economia i Organització d'empreses** es destaca l'accés directe a 35 títols de revistes que tracten de Comptabilitat i control financer i 35 més que fan referència a Política industrial i tecnologia, entre les quals hi ha *U.S. News & World Report*, *New Political Economy* o *International Politics*.

Llibres electrònics:

Finalment, també estan disponibles llibres electrònics. Així, sota la matèria Gestió i direcció hi podem trobar 24 títols de llibres digitals d'edicions UPC i d'altres editorials especialitzades (com Addison Wesley i Financial Times Prentice Hall), o llibres de la col·lecció *Safari Tech Books Online*.

El món de les patents

En l'àmbit de la recerca científica i tècnica les patents són un document únic i d'una vàlua incalculable. Es tracta de documents de divulgació tecnològica de publicació recent que presenten una estructura uniforme sigui quin sigui el país on es presenti la sol·licitud. Les patents, que es classifiquen d'acord amb una codificació internacional, sovint contenen informació que no es publica en cap altre tipus de document.

Segons dades de l'Oficina Espanyola de Patents i Marques (OEPM) corresponents a l'any 2002, Catalunya és la comunitat autònoma que més patenta (amb el 28,9 % de patents d'àmbit mundial, el 37,3 % d'uropeu i el 27,4 % de nacional). Segons Fènix, la base de dades de recerca de la UPC, l'any 2002 la Universitat va presentar més de 30 sol·licituds de patents.

Per fer difusió de les patents existeixen a Internet diferents bases de dades de les oficines de patents nacionals i multinacionals

La importància de l'agència de patents està justificada per la complexitat dels sistemes de patents nacionals, les pràctiques administratives i la legislació territorial del dret de patents. Es tracta de l'únic organisme que pot determinar si una invenció pot ser patentada. També assessora a l'hora de redactar les reivindicacions que es volen protegir en una patent. En el cas de la UPC, el Centre de Transferència de Tecnologia (CTT), a més de les seves funcions bàsiques de transferència tecnològica, col·labora en els

aspectes formals de la redacció de les patents.

La finalitat d'una cerca sobre patents pot ser de tipus legal (per evitar possibles còpies d'invencions ja patentades), tecnològica (per veure què fan els competidors i saber en quin moment del desenvolupament d'una tecnologia es troben) i econòmicosocial (per poder transferir la tecnologia). En el procés de cerca de patents, el bibliotecari-documentalista dona suport a les cerques en bases de dades especialitzades i facilita les còpies pertinents.

Per fer difusió de les patents hi ha a Internet diferents bases de dades de les oficines nacionals (EUA, Japó, Regne Unit, Espanya, etc.) o bé d'oficines multinacionals com l'European Patent Office (EPO) i la World International Patent Office (WIPO). En el millor dels casos, aquestes bases de dades contenen el text complet de la patent, però en d'altres només s'inclou la seva referència. Sempre informen, però, del seu estat jurídic. Cal destacar:

Espacenet
Base de dades de l'EPO que conté més de 35 milions de documents. La meitat d'aquests tenen codis de classificació estandarditzats, i uns 5 milions inclouen resums en anglès. 27 estats participen en la seva elaboració i s'actualitza setmanalment. L'accés a aquesta base de dades és lliure a través d'Internet.

Cibepatnet/oeppmat
L'Oficina Espanyola de Patents i Marques (OEPM) té accessible Cibepatnet/oeppmat, que permet, en alguns casos, descarregar el text complet de les patents (l'any 2002 es van descarregar més de

430.000 documents).

A més de col·laborar amb altres institucions per alimentar bases de dades d'abast més ampli, elaborar estadístiques i publicar butlletins i normatives sobre vigilància tecnològica per sectors, l'OEPM facilita còpies de patents nacionals i internacionals i participa en el projecte *ePatent* de l'EPO.

A través de la seva pàgina web es poden fer també tràmits administratius (consultar l'estat d'expedients d'una patent), anar a altres adreces interessants relatives a la propietat industrial, etc.

Derwent World Patents Index
El Servei de Biblioteques de la UPC ofereix la possibilitat de consultar les patents d'arreu del món mitjançant la base de dades Derwent World Patents Index (DWPI).

Aquesta base de dades es va iniciar l'any 1963 amb patents de química i, a partir de l'any 1974, va començar a recollir patents de totes les disciplines. Produïda per Thomson, DWPI dona accés a més de 23 milions de patents i detalls de més de 12 milions.

La base de dades s'actualitza dos cops la setmana i en cada actualització incorpora aproximadament 20.000 documents procedents de 40 oficines de patents de diversos països i organitzacions: Argentina, Austràlia, Àustria, Bèlgica, Canadà, Xina, Dinamarca, l'Oficina Europea de Patents, Finlàndia, França, Israel, Itàlia, Japó, Luxemburg, Mèxic, Holanda, Portugal, WIPO/PCT (World Intellectual Property Organization/Patent Cooperation Treaty), Federació Russa, Corea del Sud, Regne Unit, Espanya, Suècia, Suïssa, Taiwan i Estats Units, entre d'altres. Cada registre descriu una família de patents que conté dades des de la primera

invenció (patent bàsica) i també altres patents relacionades amb la invenció (patents equivalents). Els registres tenen dades bibliogràfiques, resums, termes d'indexació, dibuixos pel que fa a l'enginyeria elèctrica i electrònica (1988), i dibuixos de les estructures químiques (1992), entre altres informacions.

La consulta a Derwent és gratuïta per a la comunitat universitària de la UPC, i es pot fer des de la Biblioteca Rector Gabriel Ferraté, la Biblioteca de l'ETSEIB i la Biblioteca del Campus de Terrassa. Per fer-ne ús cal contactar amb la biblioteca.

És important destacar que des d'altres bases de dades bibliogràfiques disponibles a Bibliotècnica, també es recullen patents a més d'altres tipus de documents. Es tracta de les bases de dades següents: BIOSIS (biologia i biomedicina), FSTA (tecnologia dels aliments) i Chemical Abstracts, INSPEC (electrònica, física i informàtica), Science Citation Index (multidisciplinària).

Consol García
Unitat de Recursos per a la Recerca
Servei de Biblioteques i Documentació

Patents a Internet

Oficina Espanyola de Patents i Marques

http://www.oepm.es

Cibepat

http://www.oepm.es/bases-documentales/oeppmat_sp?ACTION=RETOUR

Oficina Europea de Patents

http://www.european-patent-office.org/

Espacenet

http://ep.espacenet.com/

ChemVillage: nova base de dades de química a Bibliotècnica

Està disponible a Bibliotècnica ChemVillage, base de dades d'Engineering Information (EI), que també produeix Compendex. ChemVillage recull informació d'interès per a professionals i investigadors que treballen en el camp de la química aplicada i l'enginyeria química. La interfície de consulta és molt amigable i permet fer cerques simultànies en les diferents bases de dades que conté. La comunitat universitària de la UPC pot accedir als productes següents:

Chimica
Conté els resums de les 600 revistes més citades sobre: l'enginyeria química, la química aplicada i la química analítica, la química física, la salut i la seguretat, la química orgànica i la inorgànica i les ciències dels materials. Cobertura des del 1998.

Beilstein Abstracts
Recull més de 800.000 resums i referències bibliogràfiques de les revistes més importants en química orgànica. Cobertura des del 1980.

Chemical Business NewsBase
Base de dades d'abast internacional que inclou notícies sobre la indústria química. Cobertura des del 1985.

A més d'accedir a aquestes tres bases de dades, des de l'interfície de ChemVillage es poden fer cerques a les bases de dades de patents de l'Oficina de Patents Europea, Espacenet i a l'Oficina de Patents i Marques dels Estats Units, USPTO.

ChemVillage ofereix també la possibilitat de fer ús del Scirus, el motor de cerca especialitzat d'Elsevier per buscar informació científica i tècnica. Scirus permet identificar i localitzar articles, investigadors i universitats, de forma ràpida i precisa. Indexa al voltant de 105 milions de pàgines web i inclou edicions preliminars (preprints).

ChemVillage es pot consultar des de qualsevol ordinador de la UPC.
<http://bibliotecnica.upc.es/bbdades/>

E-books a la UPC bibliotècnica.upc.es/safari/

El Servei de Biblioteques i Documentació ha subscrit, conjuntament amb el CBUC (Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya), l'accés a una col·lecció de llibres electrònics distribuïts per Safari Tech Books Online, un portal de ProQuest Information and Learning Company.

Es tracta de 645 títols en text complet, especialitzats en informàtica, noves tecnologies de la informació i temes afins (comerç electrònic, ofimàtica, etc.), publicats per editorials de gran prestigi (Adison Wesley, O'Reilly, Prentice Hall, Microsoft Press, Sams New Riders, etc.), i que s'actualitzen a mida que n'apareixen noves edicions. L'usuari pot fer còpies digitals i/o impreses per a ús personal, dossiers electrònics per a les seves webs acadèmiques, etc. segons els termes establerts en l'acord

signat entre el CBUC i Safari. Aquesta subscripció suposa una notable millora de la col·lecció de llibres especialitzats en informàtica i noves tecnologies, gràcies a l'actualització permanent dels seus fons.

Safari inclou més de 640 títols tècnics disponibles en text complet

Els llibres, els podreu trobar a Bibliotècnica (<http://bibliotecnica.upc.es/safari/>), consultant el catàleg de les biblioteques de la UPC o accedint directament a : <http://proquest.safaribooksonline.com/?uicode=catacons>

HO SABÍEU ? La Videoteca digital de la UPC bibliotècnica.upc.es/video/

El Servei de Biblioteques i Documentació (SBD), l'Escola Politècnica Superior de Castelldefels (EPSC) i l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) van posar en marxa el passat mes de juny la videoteca digital. Es tracta d'una plataforma que permet publicar a Internet els enregistraments de vídeo disponibles a la Universitat i que posa a l'abast de la comunitat aquest fons informatiu en imatges.

Només cal fer arribar al Servei de Biblioteques els vídeos (enregistraments de classes, visites, actes, conferències, activitats...) que puguin ser d'interès per fer-ne

difusió a través de la nova plataforma. En cas que el material estigui en format VHS, el Servei s'encarrega de la digitalització prèvia.

D'altra banda, també cal tenir present que a les factories de les biblioteques (<http://www-ice.upc.es/factoria/>) està disponible l'equipament necessari per digitalitzar vídeos i editar els enregistraments, així com càmeres de vídeo digitals per fer-ne de nous. Aquest material es pot utilitzar fent una reserva prèvia a la Factoria via web.

FEED back

TEch té una periodicitat trimestral.
Aportacions i/o suggeriments:
Info.Biblioteques@upc.es
Redacció d'aquest número: Laia Alonso, Consol García, Roser Gómez, Marta López, Mercè Mestre, Anna Rovira.
Servei de Biblioteques i Documentació. UPC
Jordi Girona, 31 08034 Barcelona
Tel. 93 401 60 79